

Universiteit
Leiden
The Netherlands

IDE

Neumann, F.

Citation

Neumann, F. (1989). IDE. *Bestuurskundige Berichten*, 4(1), 9-10. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233149>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233149>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

de nieuwe wijken van Praag reden. "Dit flatgebouw is in 1984 gebouwd. Helaas is er weinig groen en geen speelplaatsje voor de kinderen." De architect gaf toe er zelf ook niet te willen wonen. Grote, grauwe betonnen blokkendozen. Door het arbeidstekort in Tsjechoslowakije hebben mensen wat te eisen bij een nieuwe baan: een nieuwe flat. Hele wijken worden uit de grond gestampt om aan deze vraag te kunnen voldoen. Maar vaak moet de kwaliteit er onder leiden.

Leuk, weer in de bus te hebben gezeten, over planning zijn we alleen niets wijzer geworden.

Wel interessant was een lezing door een wetenschapper die zichzelf kritisch noemde. Nu is het in het Oostblok altijd moeilijk te beoordelen in hoeverre iemand vrij is om te zeggen wat hij wil. Hij bepaalde de onderwerpen waarover gesproken werd. De meest veilige dus. Hij besprak uitvoerig het sociale zekerheidsstelsel. Het klonk mooi. Iedereen heeft récht op werk. Een vrouw mag twee jaar voor haar kind zorgen, daarna kan ze probleemloos terug keren naar haar oude beroep. Dat er in het Westen werkloosheid is vindt hij schandelijk. Mensen hebben werk en de sociale contacten die dat met zich meebrengt nodig. Op de vraag of de talrijke mensen die de straat vegen misschien ook satisfactie en zelfverwerkelijking kennen verzekerde hij ons met een geheimzinnige ondertoon in zijn stem, dat deze mensen ergens voor gestraft worden.

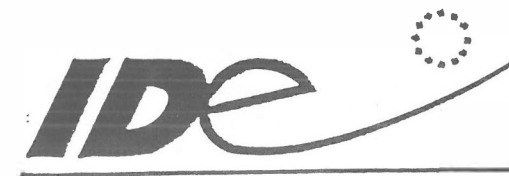
Herhaaldelijk vragen naar de Praagse lente en augustus 1968 heeft geen zin. Als hij die kwestie zou moeten uitleggen zou hij vijf dagen beschikbaar moeten hebben. Tsjechoslowakije was toe aan een verandering; er móest iets gebeuren. De Russische inval was op dat moment de enige juiste oplossing. Een inval van Rusland? Juist nu de bevolking te kennen gaf dat het wél een communistisch regiem wilde, maar dan met een menselijker gezicht? Het kan er bij ons niet in. Het wordt afgedaan met de mededeling dat Nederlanders altijd al fel zijn geweest op deze kwestie, maar dat zij de situatie in Oost-Europa niet voldoende kunnen inschatten.

Zij moeten niet proberen te bepalen wat het beste is voor Tsjechoslowakije. Onze discussieleider voelde zich aangevallen. Hoe zat dat met onze criminaliteit en drugsproblematiek? Tsjechoslowakije kent dat soort negatieve sociale fenomenen niet, door zeer uitgebreide contrôle op het individu. Deze contrôle is nodig in het belang van het systeem. Het collectief gaat boven het individu. (Hoe het komt dat om acht uur 's avonds al het bier op is, vragen we maar niet.)

We bezoeken ook nog Theresienstad. Een voormalig fort, dat in de tweede wereldoorlog als concentratiekamp is gebruikt. In de voorlichtingsfilms van de Nazies voor het Rode kruis had Theresienstad de voorbeeldfunctie van het concentratiekamp waar het allemaal wel meeviel. Voetbalwedstrijden tussen de SS en de gevangenen, voor iedereen een bezoek aan de kapper. Het was allemaal maar fictie; in werkelijkheid zat men met zijn zestigen opgesloten in hokken van vier bij vier. En werd men gedwongen vrienden af te straffen.

De laatste dag winkelen leert ons dat ook in Praag mensen in de rij staan om een winkel in te mogen. En bezorgt ons het genante gevoel dat je hier als West-Europeaan alles kunt kopen wat je wilt, en mensen ontzettend blij kunt maken met een metrokaartje van acht cent.

Lenneke Post

*Iniciativa por una Democracia Europea
Iniziativa per una Democrazia Europea
The Initiative for a European Democracy
Initiatief voor een Europese Democratie
Initiative pour une Démocratie Européenne
Initiative für eine Europäische Demokratie*

Regelgeving op Europees niveau is een langdurig en moeizaam proces. Toch worden burgers en instanties in de lidstaten vaak nog verrast, wanneer ze in concrete situaties daadwerkelijk worden geconfronteerd met Europese regelgeving. Vragen die dan opkomen zijn: Wie heeft die regels nu eigenlijk opgesteld? Is er geen inspraak geweest?

Op dit moment kan worden gesteld dat het overgrote deel van de Europese regelgeving op ondemocratische wijze tot stand komt, althans ondemocratisch in de directe zin van het woord. De, uit benoemde ambtenaren bestaande, Europese commissie, het bureaucratisch apparaat van de Europese Gemeenschap, geeft in veel gevallen de aanzet tot regelgeving en houdt zich bezig met het ontwikkelen, voorbereiden en uitvoeren van beleid. In de raad van ministers worden de beleidsbeslissingen genomen, meestal nadat ze zijn voorgekauwd door de vertegenwoordigingen van de lidstaten bij de EG, een soort ambtelijke voorportalen op Europees niveau. Het Europees parlement heeft slechts de bevoegdheid om de ministerraad te adviseren over de te nemen besluiten, en heeft dus niet het recht op initiatief. Slechts onder beperkte voorwaarden heeft het parlement het recht op amendement. Verder kan het parlement de commissie naar huis sturen bij gebleken onzorgvuldigheid en de begroting van de commissie op sommige posten verhogen (maar geen nieuwe posten creëren). Het parlement heeft alleen niet de middelen om haar (beperkte) bevoegdheden waar te kunnen maken. Er is nu al een enorme achterstand in de advisering. Besluitvorming op Europees niveau is dus slechts op zeer indirecte wijze democratisch: de (niet-gekozen op basis van een Europees programma) ministers van de lidstaten worden gecontroleerd door hun nationale parlementen en, en het direct-gekozen Europees parlement heeft enkele beperkte

Door Frank Neumann

bevoegdheden, die het echter niet waar kan maken door een gebrek aan middelen. Een gevolg van de beperkte democratische controle en de inspraak van het parlement is, dat de resultaten van Europese besluitvorming op de burgers van de lidstaten een vervreemdend effect hebben. De regels gelden, maar de wijze waarop ze tot stand zijn gekomen, en door wie ze bedacht zijn, is onduidelijk. Intussen rolt het bureaucratisch apparaat verder. Het is nu immers pas goed op gang gekomen. Iedere week vaardigd de commissie honderden richtlijnen uit voor de uitvoering van Europees beleid. Nationale multi-nationals ontdekken te laat dat hun beschermde positie er door wordt aangetast, en in het kader van "1992" wordt het bedrijfsleven gestimuleerd zich op Europees vlak te manifesteren terwijl de regelgeving voor arbeidsomstandigheden en kartelrecht achterblijft.

Als we geen Europa willen van enkele grote bedrijfsconglomeraten, dat bestuurd wordt door een centralistisch ambtenarenapparaat in Brussel, dan moet er binnen afzienbare tijd iets veranderen. Maar hoe? De huidige partijen in het Europees parlement zijn niet echt Europees te noemen. Zij zijn allen georganiseerd op nationale basis, en doen op grond daarvan ook aan de verkiezingen mee. Bijvoorbeeld de Europese socialisten voor Nederland die al honderd jaar schijnen te bestaan (waarom horen we nu pas dat ze bestaan) en de Nederlandse Europese Liberalen.

Het is niet waarschijnlijk dat de huidige nationale Europese partijen in een debat over overheveling van bevoegdheden van nationaal naar Europees niveau ook daadwerkelijk vóór zullen stemmen (lippen-dienst wordt natuurlijk wel bewezen). Dan zullen ze worden teruggefloten door de nationale partijen waaraan ze zijn verbonden. De invloedssfeer van die partijen zal immers beperkt worden als er overheveling van bevoegdheden naar Europees niveau zal plaatsvinden. Daarbij zitten ze in het parlement om nationale belangen te behartigen. Wat het Europese parlement ten minste nodig heeft is een partij op een echt Europese basis, onafhankelijk van nationale partijen.

idee

Enkele jaren geleden besloot een groep jongeren, die actief waren in een Europese Studentenbeweging, om IDE (Initiatief voor een Europese Democratie) op te richten, een eerste ècht Europese politieke beweging. Het hoofddoel van IDE is, om te komen tot een democratisch geïntegreerd Europa, en dan vooral op het gebied van Economie, Buitenlandse politiek, Milieu en Defensie. Voor deze beleidsgebieden is het ineffectief en inefficiënt om te denken aan organisatie en uitvoering op het niveau van de nationale staten. IDE is georganiseerd op lokaal- en Europees niveau. Beleidsbeslissingen in de IDE-

organisatie worden genomen door de Agora, de verzamelde bijeenkomst van de lokale IDE-vestigingen. Het Dageelijks Bestuur bestaat uit ongeveer 15 personen, waarin minstens 7 verschillende nationaliteiten zitting moeten hebben.

IDE wil zich niet laten indelen in het gebruikelijke links-rechts continuüm, maar probeert een verzameling te zijn van verschillende denkrichtingen, om zo te komen tot vernieuwende standpunten op Europees niveau. Het gedetailleerde partijprogramma zal nog nader worden bepaald op een partijcongres begin december, waarbij alle lokalen (afkomstig uit Toulouse, Barcelona, Parijs, Munchen, Den Haag, Brussel, Londen, Madrid, Utrecht etc.) aanwezig zullen zijn.

Door te bewijzen dat het mogelijk is om zonder banden met nationale partijen politiek te bedrijven op Europees niveau, hoopt IDE navolging te stimuleren. Kortom IDE biedt een echt Europees programma, op Europees niveau tot stand gekomen. Natuurlijk is het niet zo dat IDE een wondermiddel wil zijn voor alle Europese problemen. Zij tracht in elk geval wel vanuit een echt Europees perspectief het doel van een democratisch geïntegreerd Europa dichterbij te brengen. IDE zal in juni 1989 meedoen aan de Europese parlementsverkiezingen in Frankrijk, Duitsland, Nederland, Italië, België en Spanje op basis van hetzelfde programma.

Jazzcaté *the Duke*
Oude Singel 2
Leiden 071 - 121972

Elke dag live jazz

Impresariaat - Bemiddeling voor orkesten.

STUURMAN OP DE GROTE VAART

Lenneke Post

Leiden heeft zijn eerste drs. in de Bestuurskunde: Mariëtte Glim.

Alle begin is moeilijk. Zo ook de eerste uitreiking. Prof. Rosenthal struikelt en valt bijna van de spreekstoel. Prof. Van Braam weet niet goed welke papieren voor Mariëtte zijn en welke hij nu zelf behoort te houden. Nervositeit alom. Voor Mariëtte is de uitreiking, zoals Van Braam het uitdrukt, een soort college achteraf. Drie hoge meneren die haar toespreken...

Meneer Jansen van het College van Bestuur in Leiden bijt de spits af. Hij meent dat Bestuurskunde ná in de kinderschoenen te hebben gestaan, de pubertijd heeft overgeslagen en nu volwassen is. Hij verzekert ons dat de Leidse bul méér dan een daalder waard is. Dat biedt perspectieven!

De heer Wagenaar, decaan van de faculteit der Sociale Wetenschappen, gaat in op de problematiek van de 'kundes'. Vaak wordt de 'kundes' verweten dat zij te veel HBO en te weinig wetenschappelijk zijn. Iets is een wetenschap als de grondslagen bij het wetenschappelijk onderzoek liggen. Het is daarom belangrijk om bij een kunde als Bestuurskunde, mensen met wetenschappelijke ervaring en belangstelling binnen te halen en de studenten ook zeer nauw bij het onderzoek te betrekken.

Meneer Kotman is directeur van het organisatie-adviesbureau Berenschot. Hij heeft zelf Bestuurskunde gestudeerd toen dit nog geen eigen studie was. Het woord Bestuurskunde op zijn bul moest in het latijn worden opgezocht. Het werd 'Stuurman op de Grote Vaart'.

Kotman is van mening dat de overheid nu in discredit staat bij veel mensen. De kritiek op het Openbaar Bestuur is de laatste tijd sterk toegenomen. Hier ligt dus een mooie taak voor de Bestuurskundige: het bestuurlijk functioneren verbeteren. Kotman biedt ons een profiel aan van de overheidsmanager, die zou moeten voldoen aan een bepaald pakket basiseisen. Bovendien moet hij zich enkele vaardigheden en inzichten eigen maken. Een Bestuurskundige moet het leuk vinden zich te vereenzelvigen met het Openbaar Bestuur. Hij moet zorg willen dragen voor het sturen en regelen van de samenleving. Hij moet maatschappelijke problemen willen oplossen.

De Bestuurskundige moet inzien dat er naast eisen van de organisatie politieke eisen zijn. De overheidsorganisatie zit in een politiek systeem, gebonden aan politieke waarden en normen. Binnen de grenzen van deze normen en waarden zullen de beslissingen moeten worden genomen. Een Bestuurskundige moet daarom volgens Kotman een neus voor politieke waarden hebben. Een overheidsmanager moet tevens praktisch zijn. Hij moet weten hoe hij de zaken zo goed mogelijk op kan lossen. Als een Bestuurskundige deze zaken niet inziet, is hij gedoemd te falen, waarschuwt Kotman. Niet iedereen kan Bestuurskunde tot een goed einde brengen. Velen hebben wel de cognitieve bagage, maar zijn niet in staat deze in de praktijk toe te passen. "Langs de weg staan bloemen, niet iedereen is in staat er kransen van te maken."

De bul wordt uitgereikt. De plechtigheid is afgelopen. Tijden het koffiedrinken scharen toekomstige drs-en in de Bestuurskunde zich rond de heer Kotman. Wie wil niet via Berenschot het schip varende houden? ●